
Lukács evangéliuma

A béna meggyógyítása

¹⁷Egy napon, amikor tanított, farizeusok és törvénytudók is ültek ott, akik Galilea és Júdea különféle falvaiból és Jeruzsálemből jöttek. Az Úr ereje gyógyításra ösztönözte. ¹⁸És íme, hordágyon férfiak hoztak egy béna embert. Megpróbálkoztak bejutni, hogy eléje tegyék, ¹⁹de akkora volt a tömeg, hogy nem találtak utat. Ezért a cseréptetőn át bocsátották le ágyastul középre, Jézus elé. ²⁰Hitük láttán így szólt: „Ember, bűneid bocsánatot nyertek.” ²¹Erre az írástudók és a farizeusok azt gondolták magukban és mondták: „Ki ez, hogy így mer káromkodni? Ki más bocsáthatja meg a bűnöket, mint az Isten?” ²²Jézus belelátott gondolataikba, így szólt hát hozzájuk: „Miféle gondolatokat forgattok magatokban? ²³Mi könnyebb? Ezt mondani: Bűneid bocsánatot nyertek - vagy: Kelj fel és járj? ²⁴De tudjátok meg, hogy az Emberfiának igenis van hatalma a földön a bűnöket megbocsátani!” Ezzel a bénához fordult: „Mondom neked, kelj fel, fogd ágyadat és menj haza!” ²⁵A szemük láttára rögtön fölkelt, fogta az ágyát, amelyen feküdt, és az Istent dicsőítve hazament. ²⁶Mindnyájukat ámulat fogta el, magasztalták az Istent, és félelemmel eltelve mondták: „Csodadolgokat láttunk ma.”

Előadó: Ft. Negyela Zoltán káplán

Fontosabb kifejezések, magyarázatok

„cseréptetőn”- ez megfelel a görög építkezési módnak, de nem a palesztinainak. Palesztinában a tetők póznákra helyezett ágakból, nádból és szalmából állt, melyeket vékony réteg agyaggal rögzítettek. Márk palesztinai házát szem előtt tartva állítja Lukács, hogy „kibontották a tetőt”.

„hitük láttán”- Jézus az emberek találékonyságát és fáradtságát hitként értékeli. Az olvasó ez alapján megértheti, hogy mit is jelent az igazi hit- olyan elköteleződést és kitartást, amely a legnagyobb akadályokat és nehézségeket is képes elhárítani. A szentírási szakasz kifejezetten csak a hordágyat vivők hitéről tesz említést, a betegéről nem. A kísérők hite alapján mondja Jézus a bénának címezve a bűnbocsánatra vonatkozó szavakat. A bűnbocsánatra vonatkozó mondás váratlanul hangzik el, hiszen a hordágyat vivők, és maga a beteg is, a gyógyulást várták Jézustól. Ő viszont a testi egészség előtt a lelki egészséget állítja helyre.

„Ember, bűneid bocsánatot nyertek.”- Jézus szavai az ószövetségi zsidóság felfogását tükrözik, amely szerint szoros összefüggés van a bűn és a betegség között. Ezt az összefüggést feltételezi a zsoltáros is, amikor az Istenről a következőket állítja: „Megbocsátja minden bűnödöt, és meggyógyítja minden gyöngeségedet.”(Zsolt 103,3). Ugyanerre az összefüggésre utal az egyik zsidó írat is: „A beteg nem épül fel betegségéből, amíg Isten minden bűnét meg nem bocsájtotta.”(Misna, Nedarim 41). A betegség és a bűn közötti kapcsolatra az Újszövetségben a Jn 5,14 is utal, amelyben Jézus a következő szavakkal bocsátja el a Betesda fürdőnél meggyógyított bénát: „Nézd, meggyógyultál. Többé ne vétezzél, nehogy még nagyobb baj érjen.”

Az imént említett kapcsolat a betegség és a bűn között nem szükségképpen azt jelenti, hogy egy – egy betegség minden esetben személyes bűn következménye lenne. Maga Jézus vonja ezt kétségbe a Jn 9,2-ben, amikor a vakon születettől a következőket mondja: „Sem ez nem vétekezett, sem a szülei, hanem az Isten tetteinek kell rajta nyilvánvalóvá válniuk.”Hasonlóképpen vélekedik Lukács evangéliumának a 13,2-5 fejezetében is. Az viszont kétségtelen, hogy a betegség és a világban található szenvedés, nyomor és kín – jele és kifejezése – annak a törésnek, amely a bűn elhatalmasodása miatt az ember és Isten között jött létre, így nem véletlen, hogy Jézus legelőször tehát a bűnbocsánat által ezt a törést kívánja orvosolni.

„Ki ez, hogy így mer káromkodni? Ki más bocsáthatja meg a bűnöket, mint az Isten?”- A bűnök bocsánatát deklaráló szavak ellenkezést váltanak ki a jelenlevő írástudókban és farizeusokban. Érdekes, és nem véletlen, hogy Lukács a 17. versben, az írástudókat említi első helyen, ezzel is hangsúlyozva a felvetődő kérdés teológiai problematikáját. A bűnök bocsánata Isten kizárólagos és szuverén joga, és az ellenfelek szemében Jézus káromkodik: ember, aki isteni jogokat tulajdonít magának, káromkodik. A káromlásért az ószövetségi törvény halálbüntetést írt elő, melyet a Szám 15,30 és a Lev 24,11-ben olvashatunk. Bár az említett teológiai probléma csak gondolat formájában fogalmazódott meg az ellenfelekben, Jézus, mégis azonnal felismeri azt. Ő prófétai tudással rendelkezik. A szentírási rész a szívet emeli ki, mint az értelem és az érzelem központját. Jézus válasza, tehát „költői kérdés”, melyre a választ mindenkinek magában kell megtalálnia. Látszólag a bűnök megbocsájtása a könnyebb, mert ellenőrizhetetlen, a valóság szintjén azonban ez másként van, mert az ember egzisztenciáját súlyosabban érinti.

Előadó: Ft. Negyela Zoltán káplán

„Bűneid bocsánatot nyertek”- a görög eredetiben passzív, azaz szenvedő formában áll az ige, **„megbocsájtattak”**- ami azt jelzi, hogy a cselekvés alanya nem más, mint az Isten. Jézus tehát magának tulajdonítja a jogot, hogy itt a földön is és a mennyekben is, a bűnöket megbocsáthassa. A korabeli zsidó felfogás szerint a bűnbocsánatot a kultusz, kultikus formában végzett engesztelő áldozatok közvetítik. Aki vétkezett annak engesztelő áldozatot kell bemutatnia a Lev 4-5 fejezete szerint. Jézus viszont a kultusz helyett önmagát jelöli meg az Istentől származó bűnbocsánat törvényes közvetítőjének. Az általa hozott bűnbocsánat, persze nem korlátozódik Jézus földi működésének idejére, hanem az Egyház időszakában is folyamatosan mindig megtapasztalható, mivel Jézus bűnbocsájtó hatalmában az Egyházat is részesítette az apostolokon keresztül: **Mt 18, 18 és Jn 20, 23** – tanúsága szerint.

„emberfia”- A harmadik evangéliumban most találkozunk először ezzel a címmel. A kifejezést az Ószövetség általában az „ember” körülírására használja, mégpedig a „gyenge, kis lény” jelentésárrnyalattal. Ez főképp a zsoltárokból mutatkozik meg: 8,5, de megtalálható még Iz próféta 51,12 és 56,2 –ben, és Jób 25,6-ban is. Dánielnél a végidő Izraelét jelenti, amely a végítélet után Istentől hatalmat és dicsőséget kap. A zsidó apokrif irodalomban főleg Hénok könyvében (mely Kr.u. 1. század körül keletkezhetett) az Emberfia individuumként jelenik meg: olyan üdvösségkövetítő, mely a világ teremtésétől fogva Istennél van, s aki a végső időben jelenik meg, hogy ítéletet tartson a világ felett. Az Újszövetség szóhasználatában az Apostolok Cselekedetein és a Jelenések könyvén kívül kizárólagosan csak az evangéliumokban fordul elő, legtöbbször Jézus ajkán. Három jelentéssel lehet körülírni:

- Jézus végidőbeli ítélőbíróként, nagyhatalommal és dicsőséggel fog eljönni az ég felhőin: Mt 13,26 és 14,62. és a párhuzamos versek a többi evangélistánál.
- Jézus, mint Emberfia, már földi működése alatt már különleges hatalommal rendelkezik a bűnök megbocsájtására és a szombatra való parancs értelmezésére: Lk 5,24 és 6,5.
- Jézus, hazátlan, sőt szenvedő emberfiaként mutatkozik be, akit az emberek megvetnek: Lk 9,58 és 8,22.

Ebben a szentírási részben a második értelmezési mód található meg. Jézus valószínű, hogy nem használta a címet, mégpedig azért mert: alkalmas volt a szó az emberi mivolt és az azzal együtt járó megpróbáltatások kifejtésére, másrésztől Jézus hatalmának és dicsőségének feltárására. Az ősegyház egyértelműen felségcímként használja, mely a Messiásra vonatkozik.

„Istent dicsőítve hazament”- Jézus szavai nemcsak a béna testi egészségét adták vissza számára, hanem a lelki megtisztulást is. Ezen a ponton a meggyógyult hite is láthatóvá válik. Lukács az evangéliumában nagy gonddal emeli ki a hálaadás fontosságát, mint a kiengesztelődés lényegi aktusát: Lk 7,16, 17,15, 23, 47 és 24, 53.

„ámulat”- fogja el őket, mely egyrésztől istendicséretben, másrésztől félelemben nyilvánult meg. A csoda következtében a jelenlévők megsejtenek valamit Jézus isteni hatalmából, de hitük tökéletlen marad.

„Csodadolgot látunk ma.”- a „ma” szó nemcsak az esemény különleges napjára vonatkozik, hanem az „üdvörtörténeti mára”, melyben Jézus egész működése által valósággá válik az üdvösség: Lk 4,21.